

Voor niets in Afghanistan? Alleen tijd en nazorg helpen

Onze militaire inzet en ontwikkelingsinspanningen in Afghanistan lonen alleen als we er lang betrokken bij blijven, aldus Jorrit Kamminga.

Door [Jorrit Kamminga](#)

5 juni 2015

In de Baluchi-vallei tussen Chora en Tarin Kowt in Uruzgan wordt weer hevig gevochten. Het is een van de plekken waar de Talibaan hard op weg zijn de controle over grote delen van deze Afghaanse provincie veilig te stellen. De situatie in Uruzgan is geen uitzondering. In Baghlan, waar Nederland een militaire bijdrage leverde tussen 2004 en 2006, werden eind mei nog acht Talibaanstrijders en vijf politieagenten gedood in hevige gevechten.

In Kunduz, waar Nederland tussen 2011 en 2013 de Afghaanse politie trainde, is de situatie nog slechter. Ruim tienduizend families zijn op de vlucht geslagen voor zware gevechten tussen de Talibaan en de Afghaanse strijdkrachten. En in Mazar-e-Sharif, waar de Nederlandse politietrainers nu zitten, werd begin april nog het kantoor van het Openbaar Ministerie door de Talibaan aangevallen.

De vraag die zich opdringt, is of dit betekent dat de Nederlandse inspanningen en de inzet van Nederlandse soldaten allemaal voor niets zijn geweest. Militair-strategisch lijkt het antwoord duidelijk, in ieder geval op de korte termijn. Maar de situatie is ingewikkelder als men kijkt naar het grotere plaatje van ontwikkeling en politieke stabiliteit op de langere termijn. Nederland heeft wel degelijk een belangrijke bijdrage geleverd aan het ontwikkelingsproces in het land.

Dat vorig jaar – weliswaar te midden van verkiezingsfraude – een relatief vreedzame en democratische machtswisseling heeft plaatsgevonden in Afghanistan, is ook de verdienste van Nederlandse en internationale inspanningen. De Afghaanse maatschappij is bovendien onherkenbaar veranderd. Er zijn nu politieke debatten en jongeren zitten massaal op Facebook en Twitter. Daarnaast wordt steeds meer ook over etnische scheidslijnen heen gestemd, gepraat en samengewerkt, een vaak onderbelichte vorm van structurele vooruitgang. De verbeteringen op het gebied van gezondheidszorg en onderwijs, vooral ook voor meisjes en vrouwen, zijn intussen bekend genoeg

Wanneer geven we toe dat we 't onderschat hebben, en dat we de Nederlandse inzet te rooskleurig voorstelden

Zelfs op militair terrein is er veel verbeterd. Dat het in razendsnel tempo opgeleide en georganiseerde Afghaanse leger in de meeste gebieden nu zonder steun van NAVO-troepen redelijk standhoudt, is ook gedeeltelijk terug te voeren op aanhoudende internationale ondersteuning. Kritische kanttekening hierbij: de ondersteuning van de door de NAVO geleide internationale troepen is veel te snel en op basis van verkeerde afwegingen afgeheven. Niet de veiligheid of stabiliteit vormde daarbij de leidraad, maar vooral de binnenlandse politieke en financiële beweegredenen op plekken ver weg van Afghanistan. Zoals het Binnenhof.

De huidige situatie roept dan ook vragen op waarvoor Nederlandse politici niet zouden moeten wegduiken. Waarom werd in 2011 niet gekozen voor een politietrainingsmissie in Uruzgan? Was het niet beter geweest om zo lang mogelijk door te gaan in Uruzgan in plaats van steeds kleinere missies op te tuigen op plekken waar Nederland tot dan toe geen enkele ervaring had? Waarom bombarderen Nederlandse F-16's nu stellingen van IS in Irak, waar we in het verleden de internationale militaire missie louter politiek steunden, en doen we nu niet hetzelfde bij de Talibaan in Deh Rawod? En wanneer geven we eindelijk toe dat we het allemaal onderschat hebben en zowel de impact als duurzaamheid van de Nederlandse inzet te rooskleurig voorgesteld hebben in Kamerdebatten en evaluaties?

Het is steeds duidelijker geworden dat onze inspanningen alleen beklijven bij een stevige betrokkenheid van tientallen jaren en bij goede, structurele nazorg, zowel op ontwikkelings- als op veiligheidsgebied. Toch worden deze lessen eigenlijk niet of nauwelijks getrokken en zitten we inmiddels met Nederlandse (trainings)missies in Mali, Irak en Zuid-Soedan, waarbij ook de betrokkenheid en nazorg op langere termijn niet gegarandeerd kunnen worden. Afghanistan is niet verloren, ook niet met een militaire nederlaag in Uruzgan. Het wordt anders als Kabul zou vallen, omdat dan ook vredesonderhandelingen in het geding komen.

Alles staat of valt bij een politieke oplossing, die helaas ver te zoeken is. Maar Nederland en de internationale gemeenschap moeten dit moment wel aangrijpen om serieus de veel te snel afgeheven hulprelatie te heroverwegen.

Dr. Jorrit Kamminga is beleidsmedewerker van Oxfam Novib en Visiting Fellow van Instituut Clingendael.

Een versie van dit artikel verscheen op vrijdag 5 juni 2015 in NRC Handelsblad. Op dit artikel rust auteursrecht van NRC Media BV, respectievelijk van de oorspronkelijke auteur.